

2016-02-29

Handläggare: Anna Langseth
Åke Nilsson

N2015/06917/PUB

n.registrator@regeringskansliet.se
maria.edlund@regeringskansliet.se

Regeringen
Näringsdepartementet
Mäster Samuelsgatan 70
111 21 STOCKHOLM

RSMH:s yttrande över betänkandet *Bostäder att bo kvar i (SOU 2015:85)*

Riksförbundet för Social och Mental Hälsa, RSMH, har via Handikappförbunden, HSO, där RSMH ingår, tagit del av betänkandet N2015/06917/PUB och inbjudits att lämna synpunkter. Vi vill med anledning av detta anföra följande:

1. Inledning

Riksförbundet för Social och Mental Hälsa, RSMH, organiserar sedan snart 50 år på demokratisk grund människor med olika former av psykisk ohälsa. Många av våra medlemmar är personer som har eller har haft en långvarig och allvarlig psykisk ohälsa, inte sällan i kombination med olika psykiska funktionsnedsättningar.

Detta är människor vars behov av skydd, vård, stöd och service inte alltid möts på samma sätt som för övriga medborgare och vars ekonomiska förutsättningar ofta är ytterst kärva. Vår styrka och grunden för allt vi gör är våra medlemmars egna erfarenheter av social och psykisk ohälsa, hjälp, stöd och återhämtning.

RSMH:s grundpelare är kamratstöd och intressepolitik. Riksförbundet verkar på föreningsdemokratisk grund och är en del av Handikappförbunden och aktiv inom Nationell samverkan för psykisk hälsa (NSPH). RSMH är religiöst och partipolitiskt neutralt, men vill aktivt motverka utanförskap och diskriminering.

2. Synpunkter

RSMH har bidragit till och ställer sig bakom Handikappförbunden, HSO:s yttrande men vill också tillägga följande punkter.

Tillgänglighetsanpassning för psykiska funktionsnedsättningar

När det gäller tillgänglighet är RSMH positiva till förslaget om ett nationellt system för tillgänglighetsmärkning men tycker att det är anmärkningsvärt att psykiska funktionsnedsättningar glöms bort.

Bostadsanpassning för personer med psykiska funktionsnedsättningar behöver undersökas och tydligare definieras men kan till exempel innebära att väggarna är tjocka och ljudisolerade så att risken för vräkning kan minimeras vid de tillfällen då personen är i kris och låter mer än vad som anses vara normalt. Ingen vill bli en störande granne på grund av psykisk ohälsa. Det är också viktigt att dörren och väggen mot trapphuset är ljudisolerad så att personen med psykisk ohälsa slipper känna sig rädd och hotad av ljud utifrån. Vi anser även att det vore bra med brandlarm och sprinklers i trapphus och gärna i lägenhet, liksom timers på spisen. Mår du dåligt finns risk för att glömma en platta på spisen och sådana system skapar trygghet både för den med psykisk ohälsa och för grannarna. En bostad för människor med psykisk ohälsa bör vara lättskött och lättstädad och att den bör vara placerad så att det inte råder insyn från gatan eller andra lägenheter.

För övrigt anser vi att bostadsbolagen måste bli bättre på att kontakta socialtjänst i god tid inför hot om vräkning och socialtjänsten måste bli bättre på att reagera på denna information. Idag kontaktar inte alltid socialtjänsten hyresgästen och hjälper denne så att denne kan få behålla sin lägenhet, till exempel genom ekonomiskt stöd att betala hyran eller att komma i kontakt med psykiatri. Det får katastrofala konsekvenser både för individen och samhället i stort eftersom hemlöshet är extremt dyrt.

Vi anser även att bostadsbolagen bör ha en störningsjour som uppmärksammar när grannarna klagat på någon som har psykisk ohälsa och att juren har kunskap om hur de ska hantera denna typ av situationer.

Socialnämndens medverkan vid bostadsplaneringen

Utredningen föreslår ett tillägg till den nuvarande 2§ i bostadsförsörjningslagen med följande lydelse: ”Socialnämnden ska medverka i planeringen av bostadsförsörjningen och tillföra kunskaper och erfarenheter om levnadsförhållandena i kommunen.”

RSMH är positiva till förslaget om att socialnämnden ska medverka i planeringen av bostadsförsörjningen och tillföra erfarenheter om levnadsförhållandena i kommunen vad gäller den äldre befolkningen. Men det är viktigt att även grupper såsom personer med psykisk ohälsa och psykiska funktionsnedsättningar inkluderas vid den planeringen, oavsett ålder. Idag är det svårt att få förstahandskontrakt för den som mår psykiskt dåligt. Det är diskriminerande och det försvårar återhämtningen att leva i osäkerhet på andrahandsmarknaden, vilket i sig leder till ökade kostnader för sjukvården. Dessutom skulle förstahandskontrakt vara samhällseko-

nomiskt lönsamt i stället för att socialtjänsten måste bistå med dyra andrahandslägenheter, härbärgen och akutboenden.

Skulle socialnämnden få vara med i planeringen även av bostäder för personer med psykisk ohälsa skulle socialtjänstens kostnader minska avsevärt och gruppen må mycket bättre. Eventuellt skulle även psykiatrin kunna vara en rådgivande instans kring bostadsplaneringen, eftersom det ofta saknas gruppboenden för personer med psykiska funktionsnedsättningar i kommunerna.

Ett annat återkommande problem är att socialtjänsten och psykiatrin inte upprättar samordnade vårdplaner efter att en person med psykisk ohälsa skrivs ut från slutenvården, vilket riskerar att resultera i hemlöshet.

Höjning av bostadstillägget

Utredningen föreslår att boendeutgiftstaket i reglerna för bostadstillägg för pensionärer höjs från nuvarande 5 000 kronor i månaden till 7 300 kronor. RSMH är positiva till förslaget men tycker att bostadstillägget skulle kunna höjas ytterligare med tanke på att många lägenheter, särskilt nybyggnation, har hyror som är extremt höga, särskilt för den som kanske har haft psykisk ohälsa hela sitt liv, aldrig haft möjlighet att komma in på arbetsmarknaden och därmed låg pension.

Olika boendeformer – viktigt för alla åldrar

I betänkandet tas upp att många äldre är ensamma och har ångest och detta relateras till deras boende: ”Det är svårt att tro annat än att ensamboendet i sig har betydelse för besvären och att ett större utbud av boendeformer som erbjuder någon form av gemenskap skulle kunna hjälpa.” Bland annat nämns träfflokaler i området.

RSMH är positiva till förslaget men vill också tillägga att även om psykisk ohälsa såsom ångest och depression är hög hos den äldre befolkningen kan träfflokaler och andra former av gemensamma utrymmen också vara positiva för den yngre befolkningen med psykisk ohälsa. Vad gäller gruppboenden för personer med psykisk ohälsa är det viktigt att dessa är småskaliga och insprängda i befintlig bebyggelse.

Riksförbundet för Social och Mental Hälsa, RSMH

Jimmie Trevett

Förbundsordförande i RSMH

CC: Myndigheten för Delaktighet, MFD